

PHIẾU HƯỚNG DẪN HỌC SINH TỰ HỌC MÔN LỊCH SỬ 8

TUẦN 3 (20/9/2021 - 25/9/2021)

NỘI DUNG	GHI CHÚ
Tên bài học/ chủ đề	Tuần 3 – Tiết 5 và Tiết 6 BÀI 3 – CHỦ NGHĨA TƯ BẢN ĐƯỢC XÁC LẬP TRÊN PHẠM VI THẾ GIỚI
Hoạt động 1: <i>Đọc tài liệu và thực hiện các yêu cầu.</i>	- Em hãy đọc đoạn tài liệu sau và cho biết vì sao cách mạng công nghiệp ở Anh lại bắt đầu từ ngành công nghiệp nhẹ, cụ thể là ngành dệt? “Trước khi cách mạng công nghiệp diễn ra, Anh là nước nông nghiệp lạc hậu, kinh tế kém phát triển. Dệt là một trong số ít ỏi những ngành mang lại thu nhập cao, với năng lực của những tư sản mới hình thành còn hạn chế về nguồn vốn thì <u>đây là ngành cần ít vốn, thu hồi nhanh và cho lãi cao</u>. Nên họ đã tập trung phát triển công nghiệp dệt, dẫn đến nhu cầu về máy móc, lực lượng,... tạo điều kiện để cách mạng công nghiệp bùng nổ. Vì vậy, cách mạng công nghiệp bắt đầu từ Dệt”. - Quan sát hình 12, hình 13 trong sách giáo khoa trang 18 và 19, em hãy cho biết điều gì xảy ra trong ngành dệt của nước Anh khi máy kéo sợi Gien-ni được sử dụng rộng rãi? + Hình 12, có sự mất cân đối giữa khâu kéo sợi và dệt vải, cứ 10 người kéo sợi mới đủ sợi cho một thợ dệt. Hình 13, máy kéo sợi Gien-ni do Giem Ha-gri-vơ sáng chế. Máy xe được 16 sợi bông một lúc, năng suất tăng 8 lần. + Khi máy kéo sợi Gien-ni được sử dụng rộng rãi, không chỉ giải quyết được nạn "đói sợi" trước đây mà còn dẫn đến tình trạng "thừa sợi", do năng suất tăng lên gấp nhiều lần, sản phẩm làm ra không những đủ đáp ứng nhu cầu mà còn trở nên dư thừa. Theo đó, đòi hỏi phải cải tiến máy dệt... - Em hãy đọc tư liệu sách giáo khoa trang 19; 20 và cho biết: 1. Vì sao vào giữa thế kỉ XIX, Anh đẩy mạnh sản xuất gang, thép và than đá? Gợi ý trả lời: gang, thép cần cho chế tạo máy móc và đường sắt, than đá sử dụng cho máy hơi nước nên cần đẩy mạnh sản xuất gang, thép và than đá. Vì vậy, vào giữa thế kỉ XIX, Anh đẩy mạnh sản xuất gang, thép và than đá. Năm 1850, Anh sản xuất được một nửa số gang, thép và than đá của thế giới. 2. Khái niệm “Cách mạng công nghiệp” là gì? Gợi ý trả lời: quá trình chuyển biến từ sản xuất nhỏ thủ công sang sản xuất lớn bằng máy móc gọi là cuộc cách mạng công nghiệp hay công nghiệp hóa việc sản xuất. 3. Nêu kết quả của cuộc cách mạng công nghiệp ở Anh.

Gợi ý trả lời: cách mạng công nghiệp hay công nghiệp hóa việc sản xuất diễn ra đầu tiên ở nước Anh đã làm cho sản xuất phát triển nhanh chóng, của cải ngày càng dồi dào. Anh từ một nước nông nghiệp trở thành nước công nghiệp phát triển nhất thế giới. Nước Anh được gọi là "công xưởng của thế giới".

- Em hãy đọc tư liệu sách giáo khoa trang 20; 21 và trình bày tóm tắt quá trình công nghiệp hóa diễn ra ở 2 nước Pháp và Đức.

Gợi ý trả lời: năm 1830, cách mạng công nghiệp ở Pháp mới bắt đầu, nhưng tốc độ lại diễn ra rất nhanh. Đến năm 1870, nước Pháp đã có 27000 máy hơi nước, giúp công nghiệp Pháp vươn lên đứng thứ hai thế giới (sau Anh). Ở Đức, từ những năm 40 của thế kỉ XIX dù đất nước chưa được thống nhất nhưng quá trình cách mạng công nghiệp đã diễn ra. Được thừa hưởng những thành tựu của các nước đi trước, đến những năm 1850 - 1860, các ngành kinh tế của Đức đều sử dụng máy móc. Sau năm 1870, công nghiệp của Đức đã vươn lên đứng đầu châu Âu và đứng thứ hai thế giới (sau Mỹ).

Nội dung ghi bài mục 1. Một số phát minh chủ yếu về kĩ thuật và quá trình công nghiệp hoá ở các nước châu Âu – Mỹ từ giữa thế kỉ XVIII đến giữa thế kỉ XIX gồm các ý sau:

- Năm 1769, Ác-crai-tơ phát minh ra máy kéo sợi chạy bằng hơi nước.
- Năm 1785, Êt-mơn Các-rai chế tạo ra máy dệt đầu tiên ở Anh, làm năng suất tăng 40 lần so với dệt bằng tay.
- Năm 1784, Giêm Oát đã phát minh ra máy hơi nước thúc đẩy nhiều ngành kinh tế khác ra đời tiêu biểu là ngành giao thông vận tải có tàu thủy, tàu hỏa sử dụng đầu máy chạy bằng hơi nước.
- Công nghiệp hóa diễn ra đầu tiên ở nước Anh đã biến Anh từ một nước nông nghiệp trở thành nước công nghiệp phát triển nhất thế giới (công xưởng của thế giới). Đến năm 1870, công nghiệp Pháp vươn lên đứng thứ hai, công nghiệp Đức đứng thứ ba trên thế giới.

- Em hãy quan sát hai lược đồ hình 17 và 18 trang 22 sách giáo khoa và nêu những biến đổi ở nước Anh sau khi hoàn thành cách mạng công nghiệp? (Gợi ý trả lời, đọc kỹ phần chú giải trên lược đồ để so sánh về kinh tế và xã hội).

Nội dung ghi bài mục 2. Hệ quả kinh tế, xã hội của cách mạng công nghiệp.

- Nhiều khu công nghiệp mới, nhiều trung tâm khai thác than đá, nhiều đường sắt, nhiều thành phố lớn mọc lên, thay diện mạo đất nước.
- Hình thành 2 giai cấp cơ bản: giai cấp tư sản và giai cấp vô sản, mâu thuẫn với nhau gay gắt, dẫn đến các cuộc đấu tranh giai cấp trong xã hội tư bản.
- Em hãy đọc tư liệu sách giáo khoa trang 23; 24 và thực hiện các yêu cầu sau:
 1. Quan sát hình 19, xác định vị trí và tên các quốc gia tư sản ở khu vực Mĩ La-tinh trên lược đồ.

Gợi ý trả lời: Do sự phát triển mạnh mẽ của kinh tế tư bản chủ nghĩa, cộng với những tác động từ cuộc Chiến tranh giành độc lập của các thuộc địa Anh ở Bắc Mĩ, Cách mạng tư sản Pháp cuối thế kỉ XVIII, nhân dân các nước thuộc địa ở khu vực Mĩ

La-tinh đã nổi dậy đấu tranh lật đổ ách thống trị của thực dân Tây Ban Nha và Bồ Đào Nha, giành chính quyền về tay mình, thành lập hàng loạt quốc gia tư sản như Cô-lôm-bi-a, Ác-hen-ti-na, Chi-lê, Vê-nê-xu-ê-la, ...

2. Quan sát hình 20 trang 24 sách giáo khoa, xác định địa điểm nơi bùng nổ các cuộc cách mạng ở châu Âu trong những năm 1848 - 1849.

Gợi ý trả lời: ở châu Âu, tháng 7 năm 1830, phong trào cách mạng tư sản lại nổ ra ở Pháp, sau đó nhanh chóng lan ra các nước Bỉ, Đức, I-ta-li-a, Ba Lan,...

Năm 1848 - 1849, cách mạng tư sản lại diễn ra sôi nổi ở nhiều nước châu Âu, làm rung chuyển chế độ phong kiến châu Âu và đế quốc Áo - Hung...

3. So sánh điểm giống nhau và khác nhau giữa cuộc đấu tranh thống nhất Đức và I-ta-li-a, cuộc cải cách nông nô ở Nga.

Gợi ý trả lời: ở I-ta-li-a, từ năm 1859 đến năm 1870, dưới sự lãnh đạo của quý tộc tư sản hoá, đại diện là Ca-vua, sau đó là người anh hùng dân tộc Ga-ri-ban-đi, các Vương quốc ở I-ta-li-a đã thoát khỏi sự thống trị của đế quốc Áo và thống nhất thành vương quốc I-ta-li-a, mở đường cho nền kinh tế tư bản chủ nghĩa phát triển.

Ở Đức, từ năm 1864 đến năm 1871, giai cấp tư sản và quý tộc quân phiệt Phổ - đại diện là Bi-xmác đã lãnh đạo nhân dân tiến hành công cuộc thống nhất, đưa nước Đức phát triển đi lên theo con đường tư bản chủ nghĩa.

Ở Nga, năm 1861, Nga hoàng A-lếch-xan-đơ II đã ban bố "Sắc lệnh giải phóng nông nô", nhờ đó tạo thêm nguồn nhân công cho nền sản xuất tư bản, giúp Nga sớm chuyển sang chủ nghĩa tư bản.

Nội dung ghi bài mục 3. Các cuộc Cách mạng tư sản ở thế kỉ XIX.

- Nhân dân các nước thuộc địa ở khu vực Mĩ La-tinh đã nổi dậy đấu tranh lật đổ ách thống trị của thực dân Tây Ban Nha và Bồ Đào Nha, giành chính quyền về tay mình, thành lập hàng loạt quốc gia tư sản như Cô-lôm-bi-a, Ác-hen-ti-na, Chi-lê, Vê-nê-xu-ê-la, ...

- Phong trào cách mạng tư sản lại nổ ra ở Pháp, sau đó nhanh chóng lan ra các nước, dưới nhiều hình thức khác nhau (thống nhất Đức, I-ta-li-a, cải cách nông nô Nga,...) làm rung chuyển chế độ phong kiến châu Âu và đế quốc Áo - Hung.

- Em hãy đọc đoạn tư liệu sách giáo khoa trang 26; 27 và suy ngẫm để phân biệt các khái niệm "thuộc địa", "nước phụ thuộc". Xác định trên hình 33 trang 44 và hình 46 trang 64 các nước châu Á, châu Phi trở thành thuộc địa của thực dân nào.

Gợi ý trả lời: trong chính trị và lịch sử, thuộc địa là một vùng lãnh thổ chịu sự cai trị trực tiếp về chính trị của một quốc gia khác. Nước phụ thuộc là một thuật ngữ được sử dụng để mô tả một nhà nước phải theo một quốc gia mạnh hơn trong chính trị, quân sự quốc tế.

Nội dung ghi bài mục 4. Quá trình xâm lược thuộc địa và sự hình thành hệ thống thuộc địa của các nước tư bản phương Tây.

- Trong thời kì cách mạng công nghiệp, nền kinh tế tư bản chủ nghĩa phát triển mạnh đã làm tăng nhu cầu tranh giành về thị trường tiêu thụ, nguyên vật liệu, nhân

	<i>công lao động rẻ,... vì vậy, các nước tư bản chủ nghĩa đã đẩy mạnh việc xâm chiếm thuộc địa.</i> <i>- Cuối thế kỉ XIX - đầu thế kỉ XX, hầu hết các nước ở châu Á, châu Phi đều trở thành thuộc địa hoặc phụ thuộc của chủ nghĩa thực dân phương Tây.</i>
Hoạt động 2: Kiểm tra, đánh giá quá trình tự học.	- Em hãy hoàn thành các bài tập sau: Câu 1 – nhận biết. Cách mạng công nghiệp Anh bắt đầu từ khi nào? A. Năm 1830. B. Những năm 60 của thế kỉ XVIII. C. Những năm 40 của thế kỉ XIX. D. Những năm 1850-1860. Câu 2 – nhận biết. Vì sao cách mạng công nghiệp ở Anh lại bắt đầu từ ngành công nghiệp nhẹ, cụ thể là ngành dệt? A. Anh chưa có điều kiện để phát triển công nghiệp nặng. B. Đầu tư ít, thu hồi vốn nhanh, thu được nhiều lãi. C. Thị trường trong nước và thế giới đang có nhu cầu lớn về sản phẩm ngành dệt. D. Số lượng nhà máy, xưởng dệt nhiều nhất trong các ngành công nghiệp. Câu 4 – nhận biết. Yếu tố nào đã thúc đẩy nước Anh đi đầu trong cuộc cách mạng công nghiệp? A. Do yêu cầu phải cải tiến kỹ thuật, đặc biệt là trong ngành dệt, đòi hỏi phải tiến hành cuộc cách mạng kỹ thuật sản xuất. B. Máy móc tuy đã được sử dụng trong sản xuất thời trung đại nhưng còn thô sơ, chưa đáp ứng được yêu cầu trong sản xuất. C. Cải tiến và phát minh nhiều máy móc để đẩy mạnh sản xuất. D. Nước Anh từ một nước nông nghiệp muốn trở thành một nước công nghiệp phát triển. Câu 5 – hiểu. Lập bảng thống kê các nước thuộc địa ở châu Á, châu Phi của các nước thực dân phương Tây tương ứng. - Kiểm tra kết quả với đáp án đính kèm, gạch dưới các lỗi sai, đọc lại nội dung bài để hiểu rõ thêm kiến thức.

*** Lưu ý: Học sinh ghi chép lại các câu hỏi thắc mắc, các trở ngại của bản thân khi thực hiện các nhiệm vụ học tập vào bảng dưới đây và liên lạc với cô qua số điện thoại sau 0936888022.**

Trường THCS Bàn Cờ - Quận 3

Lớp 8/3

Họ tên học sinh:.....

Môn học	Nội dung học tập	Câu hỏi của học sinh
Lịch sử 8		
		
		
		
		
		
		
		

ĐÁP ÁN HOẠT ĐỘNG 2. KIỂM TRA, ĐÁNH GIÁ QUÁ TRÌNH TỰ HỌC

Câu	1	2	3	4
Đáp án	B	B	A	A
Tự luận - Gợi ý trả lời	Câu 5. Bảng thống kê các nước thuộc địa ở châu Á, châu Phi của các nước thực dân phương Tây tương ứng:			
	Thực dân phương Tây	Các nước thuộc địa, phụ thuộc		
	Anh	Ấn Độ, Miến Điện, Mã Lai, Kép (Nam Phi)		
	Pháp	Việt Nam, Lào, Cam-pu-chia, An-giê-ri (Bắc Phi)		
	Tây Ban Nha	Phi-líp-pin		
	Hà Lan	In-đô-nê-xi-a		